

ХҒТАР 16.21.61
Ғылыми мақала

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-678X-2025-151-2-116-126>

Қарым-қатынастағы жастар киберсленгі

А.А. Макулбаева^{1*}, Д.Х. Байдрахманов², Ж.Б. Ибраева³

^{1,2} Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

³ Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан

(E-mail: ¹aidanamakulbayeva@gmail.com, ²dbaidrakhmanov@gmail.com, ³igb1006@mail.ru)

Аңдатпа. Мақалада жастар арасында қолданылатын киберсленг бірліктерінің корпусын анықтап, «киберсленг» ұғымы туралы түсінік қалыптастырылған, оның жастар арасында қазақ тіліне тигізетін әсері мен ғылыми жетістіктерді дамытудағы маңызы көрсетілген, ағылшын және қазақ тілдеріндегі киберсленг ұғымын түсінудегі айырмашылықтар анықталған, сондай-ақ киберсленг бірліктерінің мағыналарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтар талданған. Тіл мамандары қарым-қатынастағы тіл үнемі өзгерістерге ұшырап отырады деп дабыл қағады. Мақаланың өзектілігі тілдің «ұтқырлығымен», яғни тілдік қатынастың барлық деңгейлеріндегі тұрақты өзгерістермен, әсіресе жаһанданған әлемде технологиялардың қарқынды дамуы салдарынан интернет-сленг те белсенді функция атқарып тұр. Осы орайда тіл тазалығы немесе «тіл экологиясы» деп аталатын мәселеге ерекше көңіл бөлінеді. Мақалада автор отандық және шетелдік авторлардың әдебиеттеріне талдау жасап, лингвистикалық экологияға көзқарастардағы айырмашылықтарды анықтауға мүмкіндік берді. Сонымен қатар, интернет кеңістігінде қарқынды дамуына байланысты «интернет сленгінің» пайда болу себептерінің бірі ретінде чаттар мен әлеуметтік желілерде бейтаныс адамдардан келген хабарламаның мағынасын жасыру мақсатында «тілді сақтау» мәселелеріне тоқталды. Мақаланың негізгі мақсаты – медиа-кеңістіктегі киберсленгтің қайнар көздерін (қазақстандық жаңалықтар порталдары және хабар алмасу құралдары) талдау және салыстырмалы талдау әдісін қолдана отырып, киберсленгтің тілдік және функционалдық ерекшеліктерін анықтау.

Түйін сөздер: киберсленг, интернет-сленг, киберсленг корпусы, тіл экономикасы, тіл экологиясы, тіл тазалығы.

Түсті: 27.03.2025; Жөнделді: 09.06.2025; Мақұлданды: 13.06.2025; Онлайн қолжетімді: 25.06.2025

Кіріспе

Заманауи жаһандану дәуірінде интернеттің қарқынды дамуы тек қана дамыған мемлекеттерде ғана емес, барша елді мекендерді қамтып, тез дамып келеді. Заман талабына сәйкес жас буын мен орта буын медиа-кеңістікті күнделікті тұтынып отыр. Айталық, ақпарат құралдарын интернет желілері арқылы оқып, күнделікті тұрмыста ұялы телефонды шамадан тыс пайдаланып жатқаны да айқын. Интернеттің пайда болуымен қатар, жастардың әлеуметтің желілердің және мессенджерлердің жиі пайдалануынан сленгтің жаңа түрінің, атап айтқанда, «киберсленгтің» дамуы қарқынды жүзеге асып жатыр [1]. Соңғы жиырмажылдықты атап айтқанда, ғылым мен техника бірегей дамып, әсіресе компьютер тез дамып жатқаны анық. Осыған орай, тілде киберсленгтер пайда болып жатқаны айқын дүние. “Oxford Learner’s Dictionaries” ағылшын сөздігіне жүгінсек, электронды байланыс желілеріне қатысты, әсіресе интернетпен байланысқан деп аударылады:

“Cyber” connected with electronic communication networks, especially the internet”;

“Slang” very informal words and expressions that are more common in spoken language, particularly used by a particular group of people, for example, children, criminals, soldiers, etc” [2].

Яғни, ауызекі сөйлеу тілінде жиі кездесетін өте бейресми сөздер мен сөз тіркестері, әсіресе белгілі бір адамдар тобы қолданатын, мысалы: балалар, қылмыскерлер, әскерилер және т.б. деп аударылады. Қорытындылай келе “киберсленг” дегеніміз компьютерге қатысты сленгтер [2]. Киберсленг сонымен қатар, интернет желілерді қолданылатын хат алмасу тілі, интернет-сленг, интернет тілі немесе чат спик (chatspeak) деп те аталады [1]. Әлеуметтік желілерде және мәтіндік хабар алмасуда жиі қолданылатын сөздерді, аббревиатураларды немесе қысқартылған сөздерді білдіреді. Дүние жүзіндегі адамдардың көпшілігі хаттарды мессенджерлер арқылы “sms”-ке ауыстырғандықтан, олар өзгеше жаза бастады. Қоғамда адамдар уақытты үнемдеу мақсатында, пернелерді басуларды азайту немесе хабарламадағы таңбаларды шектеу мақсатында жиі киберсленгті пайдаланады. Мақалада автор “киберсленг” ұғымын “интернет-сленг” деп қарастырады және бұл ұғымдар бір-біріне синоним болып пайдаланылады. Ағылшын тіл мамандарының зерттеу жұмыстарына жүгінсек, киберсленгтің интернет әлемінде коммуникация құралы ғана емес, қоғамдағы күнделікті ауызекі сөйлеу стиліне ауысып жатқаны байқалады [1,4].

Әдебиеттерге шолу

Интернет коммуникациясы және киберсленг. Бүгінде жастар ғаламторды, әлеуметтік желілерді шамадан тыс күнделікті пайдаланып отыр. Ағылшын тілінде кең тараған киберсленгтің мысалдарына LOL (“қатты күлу” дегенді білдіреді) аббревиатураны пайдалану, “you” ағылшынша “are” сияқты сөздерді «u» және «r» әріптерімен ауыстыру және «4ever» сияқты стандартты емес жазбаша сөздерді пайдалану жатады. Жастар арасында «өтінемін» орнына «plz» «please» сөзін жиі қолданып жатады [5]. Дави зерттеу жұмыстары сүйенсек, “youth language” яғни жастар арасындағы қарым-қатынастың маңыздылығына тоқталып өтеді [6]. Атап айтқанда, Еуропаның батыс аймағында 12-17 жас аралығында, Үндістанда 20-25 жас аралығында және Оңтүстік Африкада 14-35 жас аралығында сленгтерді тұрмыста және интернет желілерінде жиі пайдаланып отыр.

Еліміздегі жастар арасындағы қарым-қатынас кірме сөздер, сленгтер, жаргон және киберсленгтер әсерінен едәуір өзгерістерге ұшырауда. Киберсленг пен жастар ұғымы ажырамас күнделікті өмірдің бір бөлігі. Өкінішке орай, жоғарғы қауым мен жастар арасындағы белгілі сленгтерді түсінбей, коммуникацияда түсіністіктен қиыншылықтар туындап жатады. Себебі, жастарға белгілі шекара қою мүмкін емес. Отандық ғалымдар Ауғанбаева, М., Мамаева, Г. Б., & Тусупбекова, Г. А. зерттеу жұмыстарына сүйінсек, жиі қолданысқа ие окей, гоу, изи, хайп, хейт сияқты сөздер әдеби тілге кері әсерін тигізуде [7]. Жастар сленг тілдің ең өзгергіш бөлігі. Ағылшын, не орыс тілдерінде сленгтер бұрыннан қолданылатын болса, қазақ тілінде мұндай сөздердің дамуына әлеуметтік желілер мен мессенджерлердің қолданылуы, мемлекеттің әлемдік аренаға орнығуы үшін орын алған үштілділік саяси идеясы серпін берді. Қазіргі таңда оқушылар тіпті бірінші сыныптан бастап ағылшын тілін емін-еркін меңгеріп жатыр. Белсенді дамудағы бұл өзгерістер де киберсленгтің жастөспірімдердің сөздік қорында жиі пайдалануына өз себебін тигізіп отыр. Бұл құбылыстарды жастар «сәнді сөйлеймін» деп мақтанса, қазақ тіліне жанашыр қауым мемлекеттік тілдің «шұбарлануы» деп айыптайды [7, 256].

Тіл тазалығы. Кез келген тіл сыртқы әсерлердің салдарынан, мысалы басқа тілдермен байланыста болып зақымдалуы мүмкін. Бірақ тілдер — икемді коммуникация жүйесі, уақыт өте келе өзгерістерге ұшырап отырады. Көп жағдайда адамдар бір-бірімен қарым қатынасқа түскенде санадан тыс, яғни бейсаналы түрде өзге тілдерді қосып, тілдің өзгеріске ұшырап отыруы ықтимал. Шын мәнінде, лингвист мамандар бұл құбылысқа қарсы шығып, оны өзгертудің немесе жақсарту мақсатында ұсыныстар жасап әлекке түсудің қажеті жоқ деп санайды [7]. Тілдің өзгеруі табиғи процесс болғандықтан, заман ағымына қарай сыртқы көрсеткіш факторлар өз салдарын тигізеді.

Алайда жоғары аталған идеяға қарама-қарсы ой білдірген авторлар да біршама: Эрнандес-Кампой, Дж. М. и Конде-Сильвестре, Дж. С. Олардың пікірінше, белгілі бір тілге басқа тілдердің бірліктерін енгізу тіл тазалығын құртады [8]. Яғни, өзге тілдерді араластырып сөйлеуді әдетке айналдырып, тілді шұбарлап, грамматикалық стильдерге бағынбай, тіл тазалығына аса құрметпен мән бермей, белгілі бір тілдің түбегейлі жоюына ықпалын тигізеді. Траск зерттеу жұмысына сүйенсек, лингвистикалық пуризмді немесе тіл тазалығын төмендегідей анықтайды: “Шет тілден енген сөздер және басқа да тілдік белгілердің тіл тазалығына нұқсан келтіретін ластану” [8, 254].

Қазақ тіліндегі дерек көздерге сүйенсек, тілдің экологиясына немесе тіл тазалығына қатысты отандық және әлемдік лингвист мамандар өз еңбектерінде қарастырған: М. Балақаев, Д.В. Громов, Г.А. Судзиловский, Н. Вебстер және т.б. Бір тілде өз ойын нақты жеткізе алмайтын қазақтар жастар арасында кездеседі. Осыған орай, өзге тілдерді жиі пайдаланатын жастар арасында “шала қазақ” деген ұғым да пайда болды. Киберсленгті шамадан тыс пайдалану да қазақ тілінің тазалығына тікелей оң және теріс әсерін береді. Күнделікті тұрмыста жас буын арасында “кешірім сұрадым” деген ойдың орнына “сорри” деп қолданып жатады. Әлеуметтік желілерден басқа, ақпараттық құралдары, атап айтқанда газет, журнал, телевизия және радио, ғылыми хабаршыларда қолданылып отыр. Киберсленгтің дамуына тікелей әсерін берген үштілділік саясаты түрткі болып отыр. Сонымен қатар, интернет сленгтің қарқынды дамуына өзге де факторлар өз себебін тигізіп отыр.

1 – сурет. Киберсленг дамуына негіз болған факторлар.

Ескерту: деректер негізінде құрастырылған [4,5]

Зерттеу материалдары мен әдістері

Зертеудегі ең алғашқы қадам — киберсленг ұғымын отандық және шет елдік зерттеу жұмыстарына сүйене отырып, түсінік қалыптастыру. Екінші кезеңде, онлайн медиа сайттардан мен ақпараттық порталды зерттеп, киберсленг корпусын жинақтау. Атап айтқанда, nur.kz, sozdik.kz, mangystaumedia.kz, <https://www.azattyq.org>, ernur.kz, syрboyi.kz, massaget.kz және т.б. ресми сайттар.

Зерттеу мақаласын жазу барысында салыстырмалы талдау жүргізу, жүйелеу, пікірлерді қорыту, мәтіндік талдау әдістері мен аударма тәсілдері қолданылды. Салыстырмалы талдау әдісі мен аударма тәсілі қолданысқа ие болды. Бірінші кесте бойынша шет елдік сөздерді сөзбе-сөз аудармасы арқылы “calque” тәсілі арқылы талқыланды.

Екінші кесте бойынша, уақытты үнемдеу мұқтаждығымен және эмоционалды бояу тудыру мақсатында ағылшын тілінде месенджерлерде немесе басқа интернет желілерде ағылшын тілінде жиі қолданылатын киберсленгтер түрлері және оның қазақ тілінде баламасын екі тілде салыстыру әдісіне автор жүгінеді. Ағылшын тіліндегі интернет-сленгтерді www.internetslang.com сайты менгеріп, автор жастар арасындағы жиі қолданысқа ие болып отырған смартфондарға арналған хат алмасу месенджерінде интернет-сленгтермен салыстыра отыра зерттейді. Мысалдардың мағыналары “sozdik” және “Oxford Dictionary” ресми сөздіктеріне жүгіне отырып аударылды.

Нәтижелер мен талқылануы

Бөлім бойынша үш тармаққа бөліп талқыланды:

Ағылшын тілі мен қазақ тілінде дәлме-дәл немесе бірдей мағына беретін киберсленгтер. Ағылшын тілі мен қазақ тілінде киберсленг айырмашылығы.

Уақытты үнемдеу немесе қысқартып тез хат алмасу мақсатында жастар арасында пайдаланатын интернет сленгтер.

Ағылшын тіліндегі біраз заманауи киберсленгтер қазақ тіліне де киберсленг болып еніп жатыр. Бұл сөздер заман талабына сай техниканың дамуына байланысты күнделікті

тұрмыста жиі пайдаланып отыр. Қазақстандық интернеттің ең танымал портал nur.kz сайтынан алынған мысалға нараз аударсақ: «Никнейм сіз қалдырған пікірлердің астында көрінетін болады. Оны өзге қолданушылар көре алады» деген пікірді парақшаның басты бетінен кездестіруге болады [10]. Бұл жерде никнейм сөзі ағылшын тілінің “nickname” сөзінен тікелей еніп, қолданысқа ие болып отыр. Ағылшын тілінен тікелей қазақ тіліне еніп жатқан жастар арасында жиі кездесетін дәлме-дәл мағына беретін эквиваленті мысалдар:

1– кесте. Салыстырмалы талдау.

№	Қазақ тіліндегі киберсленг	Мағынасы	English cyber slang	Meaning
1	ватсап	смартфондағы интернет желісі арқылы тегін хабарлама алмасу немесе бейнеқоңырау шалу бағдарламасы.	whatsapp	it allows users to send text, voice messages and video messages, and share images, documents, user locations etc.
2	Кибербул-линг	Интернет желілер арқылы бір адамға жаман сөздермен электронды хат жіберу немесе тұлғаны жәбірлеу мақсатында кемсітетін видео жіберу.	cyber-bullying	cyberbullying might happen in internet platform while texting and sending videos to harass the person. It can take place in cell phones, computers, tablets or other digital technologies.
3	мессенджер	смартфонға арналған тексті, суретті, видео мен аудио файлды лезде жіберетін бағдарлама немесе қосымша.	messenger	messenger is a free messaging app that helps you connect with anyone, anywhere.
4	мукбанг	тамақтану әдісіндегі видеолар.	mukbang	popular eating videos
5	селфи	Әдетте әлеуметтік желілерге жүктеу мақсатында камераны өз-өзіне қаратып суретке түсіру.	selfie	a photograph that one has taken of oneself, typically one taken with a smartphone or webcam and shared via social media.
6	юзер	пайдаланушы	user	a person who uses a product or service

Ескерту: деректер негізінде құрастырылған [2,3].

Кестедегі мысалдарға назар аударсақ, киберсленгтің пайда болуы “calque” яғни бір тілден екінші тілге сөзбе-сөз аудару арқылы және дыбысталуы да қайталану арқылы пайда болған [5,257].

II. Ағылшын тілінде киберсленг қазақ тіліндегі киберсленг сөздер екі тілде де бірдей мағына бере ме? Сөздің екі немесе бірнеше мағынасы бар, ағылшын елдерінде қолданыста көп жылдардан бері келе жатқан сөздер киберсленгке жатпайды. Мысалы, әлемге танымал “Discovery Channel” тақырыптық білім беру, ойын-сауық спутниктік және кабельдік телеарна арқылы “дискавери” киберсленгі қазақ тілде ауқымды қолданысқа ие болып, өсіп отыр. Қазақ тілінде sozдіk онлайн сайтына жүгінсек дискавери “ашу, тауып алу, белгілі бір нәрсені алғашқы болып көру” деген мағына береді және бір ғана мағына береді [3]. Әрине, “discovery” сөзі ағылшын тілінде бірнеше мағына береді, ал қазақ тілінде бір

ғана мағынаға ие болып тұр. Оксфорд сөздігіне жүгінсек: 1. an act or the process of finding somebody/ something or learning about something that was not known about before; 2. a thing, fact or person that is found or learned about for the first time: one of the most important scientific discoveries of all time [2].

Сонымен қатар, “виртуалды” шындық сөзін алсақ та, осы бағыттағы сөздерге кіреді. Қазақ тілінде медицина, әскери дайындық немесе жастарға арналған түрлі ойын-сауықтардағы құрал-жабдықтар арқылы жасанды әлем ретінде пайдаланылады. Яғни, аталмыш сөздер like-лайк, proof-пруф, easy-изи, toxic-токсик ағылшын тілінде екі немесе одан да көп мағына беріп киберсленге жатпай тұр. Ал қазақ тілінде бір мағынаны білдіреді және бір мағынадағы киберсленг сөздер болып еніп тұр.

III. Ағылшын тілінде “language economy” сөз тіркесін бірнеше авторлар түбегейлі зерттеу жұмыстарын зерттеп айқындаған [11]. Күнделікті тұрмыс тіршіліктегі қарым-қатынастағы адамдар сөздердің санын азайтуға тырысады. Бұл ойды білдіру уақытын қысқартуға мүмкіндік береді. Яғни, аталмыш мағына бірнеше кілттерге негізделген қарым-қатынасты тиімдірек етуге көмектесетін принциптер мен ыңғайлы қысқарту жүйесі.

2–кесте. Салыстырмалы талдау. Уақытты үнемдеу мақсатында пайдаланатын ағылшын тілі мен қазақ тілдерінде қолданысқа ие болып отырған сленгтер баламасы:

Атауы	Name	Ағылшын тілінде мысалы	Қазақ тілінде мысалы
Тыныс белгілері	Punctuation	!?, ????,	!?, ????,
Бас әріптерді қолдану	Capitalization	STOP!	РАКНМЕТ, РАХМЕТ! ИӘ.
Әріптік гомофондар	Letter homophones	u r gd= you are good H r u?=how are you?	қал қалай?-қалың қалай?
Акронимдер	Acronyms	ASAP - As Soon As Possible BC-because BRB - be right back ATB - All The Best FYI for your information IMO in my opinion OFC - of course	ЖШС, КИМЭП, КБТУ, МТС, ГАЗ.
Әріптер мен сандардың қисындасуы	Combination of numbers and letters	B4-before Gr8-great L8r-later 2moro-tomorrow	Кездеспейді.
Сөздерді жартылай қысқартып жазу	Shortcuts	vegetab-vegetables anytng-anything	ғо-ғой, сағ-сағат.
Ономатопеялық	Onomatopoeic	Hahaha, Ooof	хахахаха, хехе Ой!
Эмотикондар немесе эмоция білдіретін пиктограмма	Emoticons	);,))))));, :(	);,))))));, :(
Дауысты дыбыстарды тастап жазу	Delete vowels	Whn=when Gvn=given	калайсн-келесің, койш-қойшы, жүрш-жүрші, кайдасн-қайдасың.
Ауызекі сөйлеу	Spoken language	I dunno-I don't know	Баратыр-бара жатыр, Қуаныбатур-қуанып жатыр, Білмим-білмеймін.

Сөзді қате жазу/ орфографиялық қате	Spellings mistakes	No are you?-How are you? Buy- Bye	Индивидуализм- Индивидуализм, Рақымет/Рахмет- Рақмет.
--	--------------------	--------------------------------------	--

Ескерту: автордың деректер негізінде құрастырылған [5,2].

Кестеге назар аударсақ, орта буын және жастар арасындағы уақытты қысқарту немесе қысқартып тез хат алмасу мақсатында жастар арасында пайдаланатын интернет-сленгтердің ағылшын тілі мен қазақ тілдерінде қолданысқа ие болып отыр. Радикорф жұмысына сүйене отырып қазақ тіліндегі баламасындағы қолданысқа ие сөздерге талдау жасалынған [5]. Уақытты үнемдеу мақсатында қысқартып жазған интернет-сленгке назар аударсақ, қазақ тіліне кері әсерін тигізіп тұрғаны айқын көрінеді. Себебі, сөздер қысқартылып жазылғанда біршама өзгеріске ұшырап, грамматика тұрғыдан да қателер кеткен. Мысалы, “рақмет” сөзін алсақ бірнеше баламада жазылғаны белгілі. Бұл санатта жазушының түпнұсқаның жазу үлгісін білмегендігін көрсетеді және жас буынды сауатсыздылыққа апарады. Сауатсыздылыққа апаратын үлкен дерт туындап тұрғанын байқауға болады. Сонымен қатар, әдеттер жазушы асығып, ұялы телефон пайдалану барысында әріптің жанында тұрған батырманы басып, орфографиялық қате жібереді: Қалы қалаң?=қалың қалай? Кпшан келесің?= қашан келесің? “П” әріпі “а” әріпі батырмасының жанында орналасқандықтан, тезірек жазғанда белгілі әріптің қасындағы батырма көп жағдайда басылып кетеді.

Қорытынды

Еліміздегі тілге қатысты қазақ тілі мәртебесін жоғарлату мақсатында және қазақ тілін меңгеру аясында түрлі іс-шаралардың өтіп жатқанына қарамастан, интернет-сленгтің қазақ тілінің тазалығына теріс әсерін беріп жатыр. Себебі, киберсленгтер ағылшын тілінен тікелей еніп, қолданысқа ие болып отырған екі немесе одан да көп мағынаға ие сөздер, қазақ тілінде бір мағына беріп киберсленг сөздер болып еніп тұр. Жоғарыда көрсетілген 2 кестеге назар аударсақ, оқушылардың пунктуациядан немесе қарапайым грамматикадан үлкен қателіктерді жіберіп жатқанын байқауға болады. Өкінішке орай, жасөспірімдердің қарым-қатынастағы сөйлеу мәдениетінің төмендеуіне және тілдің шоғырлануына алып келеді. Заманауи сарапшылардың пікіріне ой салсақ, бірнеше онжылдықтарда қазақ тілі өзгерістерге ұшырап, жасөспірімдердің еркін ойлауы мен критикалық тұрғыдан талдаудан қиыншылықтар туындап, орфографиялық қатемен жазу көп кездесуі айқын. Жаңа киберсленгтердің, басқа сөздердің пайда болуы бір жағынан сөздік қорымызды байытса, екінші жағынан өте көп мөлшердегі интернет-сленгтер қазақ тілінің тілдік нормаларын бұзып бара жатқаны айқын. Әдемі тілдік қорымызды қолданыста жиі пайдаланып, оны әрі қарай дамытудың басты шарттарының бірі – тіл тазалығын сақтау.

Мүдделер қақтығысы, алғыс айту және қаржыландыру туралы ақпарат

Мақала бойынша мүдделер қақтығысы жоқ.

Авторлардың қосқан үлесі. А.А. Макулбаева киберсленг бойынша мақала материалдарын толыққанды жинақтап, мақаланың кіріспе, негізгі бөлім және қорытынды

бөлімдерді жазды. Және де мақаланы рәсімдеу бөлімімен айналысты. Д.Х. Байдрахманов, Ж.Б. Ибраева мақаланың негізгі бөліміне кері байланыс берді, идеяларды ұсынды. Зерттеу материалдарын сыни тұрғыдан қарап, түзетулер мен қосымшалар енгізді. Жұмыс пікір алмаса, деректердің тұтастығы мен дұрыстығына өзара көз жеткізе отырып талқыланды.

Әдебиеттер тізімі

1. Geana C.M. Cyberslang or the language used by the internet users // Journal of Romanian Literary Studies. – 2018. – №15. – Pp. 472-480.
2. Oxford Learner's Dictionaries [Электронды ресурс] – URL: <https://www.oxfordlearners-dictionaries.com> (қаралған күні: 06.01.2025)
3. Орысша-қазақша сөздік sozdik [Электронды ресурс] – URL: <https://sozdik.kz> (қаралған күні: 15.12.2024)
4. Barseghyan L. On some aspects of Internet slang // Graduate School of Foreign Languages. – 2013. – Т. 14. – Pp. 19-31.
5. Ricaforte, L. B. Social Media Exposure and Usage of Cyber Slang: Bases in Examining the Academic Writing Conventions of the Students // Shanti Journal. – 2022. – Т. 1. – № 1. – Pp. 229-254. DOI: <https://doi.org/10.3126/shantij.v1i1.47906>
6. Davie, J. Slang across societies: motivations and construction. – London: Routledge, 2018. – 210 с.
7. Ауғанбаева, М., Мамаева, Г. Б., Тусупбекова, Г. А. Жастар тіліндегі сленгтер мен жаргондар // Ш. Уәлиханов ат. Көкшетау университетінің хабаршысы. Филология сериясы. – 2024. – №2. – Б. 31-41. DOI: <https://doi.org/10.59102/kufil/2024/iss2pp31-42>
8. Hernandez-Campoy J.M., Conde-Silvestre J.C. The handbook of historical sociolinguistics. Т. 68. – Chichester: John Wiley & Sons, 2012. – 704 p.
9. Trask, R. L. Key Concepts in Language and Linguistics (Routledge, London, 1999, 256 p.)
10. Nur.kz ақпараттық порталы [Электронды ресурс]. – URL: <https://kaz.nur.kz> (қаралған күні: 10.12.2024)
11. Gorter D. Language economy and linguistic landscape // Linguistic landscape. – 2008. – Pp. 63-77.
12. Балақаев, М. Қазақ әдеби тілі және оның нормалары. – Павлодар: С.Торайғыров ат. Павлодар мемлекеттік университеті, 2010. – 212 б.
13. Ali, S., Al-Jabri, H., AL-Adwan, A. et al. Subtitling Saudi Arabic slang into English: the case of “The Book of the Sun” on Netflix // Humanities and Social Sciences Communications. – 2024. – Vol.11. – e-481. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-024-02965-y>

А.А. Макулбаева^{1*}, Д.Х. Байдрахманов², Ж.Б. Ибраева³

^{1,2} Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

³ Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан

Молодежный киберсленг в коммуникации

Аннотация. В статье представлены результаты изучения корпуса единиц киберсленга, используемого в молодежной среде, сформировано осмысление понятия «киберсленг», показано его влияние на казахский язык в молодежной среде и его значение в

развитии научных достижений, установлена разница в понимании понятия киберсленг в английском и казахском языках, а также осуществлен разбор сходств и отличий в значениях единиц киберсленга. Были выявлены факторы, порождающие это явление. Актуальность статьи обусловлена «подвижностью» языка, то есть постоянными изменениями на всех уровнях языкового общения, в особенности в эпоху глобального обмена информацией и постоянного развития высоких технологий. В связи этим, особое внимание уделено вопросу чистоты языка или так называемой «языковой экологии». Анализ литературы отечественных и зарубежных авторов позволил выявить разницу в подходах к языковой экологии. Кроме того, автором затронуты вопросы «экономии языка» как одной из причин появления интернет-сленга для скорости общения в интернет-пространстве, а также с целью замаскировать смысл послания от посторонних в чатах и социальных сетях. Основная цель статьи — проанализировать источники киберсленга в медиапространстве (казахстанские новостные порталы и средства обмена сообщениями) и методом сопоставительного анализа выявить языковые и функциональные особенности киберсленга.

Ключевые слова: киберсленг, интернет-сленг, корпуса единиц киберсленга, экономия языка, языковая экология, языковой пуризм.

A.A. Makulbayeva^{1*}, D.K. Baidrakhmanov², Zh.B. Ibrayeva³

^{1,2}*L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan*

³*Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan*

Youth cyberslang in communication

Abstract. The article presents the results of studying the corpus of cyberslang units used among young people. It forms an understanding of the concept of “cyberslang”, shows its influence on the Kazakh language among the young generation, and its importance in developing scientific achievements. Moreover, the article analyzes the similarities and differences within the meanings of cyberslang units. The relevance of the article relies on constant changes at all levels of linguistic communication, especially in the era of global information exchange and the constant development of technologies. Special attention is devoted to the issue of language purity or “language ecology”. The analysis of literature by Kazakhstani and foreign authors is revealed. It also studies approaches to language ecology. The author touches upon the issues of “language economy” as one of the reasons for the emergence of Internet slang within youth communication to save time, as well as to disguise the meaning of a message from strangers in chats and social networks. The main objective of the article is to analyze the sources of cyberslang in the media space and use the method of comparative analysis to identify the linguistic and functional features of cyberslang.

Keywords: cyberslang, Internet slang, cyberslang units, language economy, language ecology, language purism.

References

1. Geana C.M. Cyberslang or the language used by the internet users. *Journal of Romanian Literary Studies*, 15, 472-480 (2018).
2. Sland. In: *Oxford Learner's Dictionaries* [Electronic resource]. – Available at: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/slang?q=Slang> (accessed 06.01.2025)

-
3. Oryssha-kazakhsha sozdik [Russian-Kazakh Dictionary]. – Available at: <https://sozdik.kz> (accessed 15.12.2024) [in Kazakh].
 4. Barseghyan, L. On some aspects of Internet slang. Graduate School of Foreign Languages, 14, 19-31 (2013).
 5. Ricaforte, L.B. Social Media Exposure and Usage of Cyber Slang: Bases in Examining the Academic Writing Conventions of the Students. *Shanti Journal*, 1(1), 229-254 (2022). DOI: <https://doi.org/10.3126/shantij.v1i1.47906>
 6. Davie, J. Slang across Societies: Motivations and Construction. *Linguistic landscape* (London, Routledge, 2019, 210 p).
 7. Auganbayeva, M., Mamayeva, G. B., Tussupbekova, G. A. Zhastar tilindegi slengter men zhargondar [Youth slang and jargon]. *Bulletin of S.Ualikhanov Kokshetau University. Philological Series*, 2, 31-41. DOI: <https://doi.org/10.59102/kufil/2024/iss2pp31-42> [in Kazakh].
 8. Hernandez-Campoy J.M., Conde-Silvestre J. C. The handbook of historical sociolinguistics. Vol. 68 (John Wiley & Sons, Chichester, 2012, 704 p.)
 9. Trask, R. L. Key Concepts in Language and Linguistics (Routledge, London, 1999, 256 p.)
 10. Nur.kz akparattyk portaly [Nur.kz information portal] [Electronic resource]. – Available at: <https://kaz.nur.kz> (accessed 10.12.2024) [in Kazakh]
 11. Cenoz, J., Gorter, D. Language economy and linguistic landscape. In: E.Shohamy & D.Gorter (Eds.). *Linguistic Landscape: Expanding the Scenery* (London, Routledge, 2008, 55-69)
 12. Balakayev, M. Kazakh adebi tili zhane onyn normalary [Kazakh literary language and its norms] (Pavlodar State University named after S. Toraigyrov, Pavlodar, 2010, 212 p.) [in Kazakh].
 13. Ali, S., Al-Jabri, H., AL-Adwan, A. et al. Subtitling Saudi Arabic slang into English: the case of “The Book of the Sun” on Netflix. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11, e-481 (2024). DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-024-02965-y>

Авторлар туралы мәлімет:

Макулбаева Айдана Азимханқызы – хат-хабар үшін автор, PhD докторант, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: aidanamakulbayeva@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1348-7347.

Байдрахманов Досым Хасенович – педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: dbaidrahmanov@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9192-6268.

Ибраева Жанарка Бакибаевна – филология ғылымдарының кандидаты, қауымд. профессор, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан. E-mail: igb1006@mail.ru, ORCID: 10000-0003-1487-5513.

Makulbayeva Aidana Azimkhankyzy – corresponding author, PhD student, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan. E-mail: aidanamakulbayeva@gmail.com, ORCID ID 0009-0007-1348-7347.

Baidrahmanov Dossym Khasenovich – Candidate of Pedagogy, Associate Professor, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan. Email: dbaidrahmanov@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9192-6268.

Ibrayeva Zhanarka Bakibaevna – Candidate of Philology, Associate Professor, Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Republic of Kazakhstan. E-mail: igb1006@mail.ru, ORCID: 10000-0003-1487-5513.

Макулбаева Айдана Азимханкызы – автор для корреспонденции, PhD докторант, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан. E-mail: aidanamakulbayeva@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1348-7347.

Байдрахманов Досым Хасенович – кандидат педагогических наук, доцент, Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева, Астана, Казахстан. E-mail: dbaidrakhmanov@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9192-6268.

Ибраева Жанарка Бакибаевна – кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан. E-mail: igb1006@mail.ru, ORCID: 10000-0003-1487-5513.

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).